

MILLORA DE L'EXPRESSIÓ ORAL I ESCRITA: PROPOSTA D'UNA APLICACIÓ INCLUSIVA PER A ALUMNES DE CICLE SUPERIOR.

Carla Bartra Canes. Tutora: Elisabeth Ballús.

Blanquerna-URL. Grau d'Educació Primària. Treball final de Grau.

Resum: Malgrat els alumnes de primària es passen molts anys estudiant gramàtica, sintaxi i literatura, els estudis observats mostren el nivell mig i la baixa evolució de puntuacions mitjanes segons el Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu de Catalunya (2016). Per aquest motiu, l'objectiu d'aquesta investigació és desenvolupar una proposta per potenciar l'expressió oral i l'expressió escrita a Cicle Superior (5è de Primària) a través d'una app mòbil (aprenentatge mòbil). Per poder dur a terme aquest estudi s'han realitzat qüestionaris a docents de tres escoles diferents de Barcelona per conèixer la seva disposició en la nova proposta, i qüestionaris a 22 alumnes de 5è de Primària per identificar les seves necessitats en relació a l'expressió oral i escrita. Posteriorment, s'ha realitzat una entrevista a un expert de l'àmbit lingüístic i una altra a un expert en l'àmbit tecnològic. Els resultats mostren que els alumnes tenen dificultats tant en l'expressió escrita (plantejament de les idees, l'ortografia, la gramàtica, la cohesió i coherència), com en la comunicació oral (parlar davant del públic en la memorització del discurs i la vocalització). Principalment, causat per un sentiment d'inseguretat i nerviosisme. Així doncs, s'ha realitzat el disseny de l'app per donar resposta i ajudar a millorar les dificultats esmentades.

Paraules claus: aplicacions mòbil, comunicació oral i expressió escrita, aprenentatge mòbil, Cicle Superior.

Abstract: Despite of the fact the primary school students spend many years studying grammar, syntax and literature, the survey observed shows the medium level and the low evolution of average scores according to the Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu de Catalunya (2016). For this reason, the objective of this research is to develop a proposal to foster the oral expression and written expression in Upper Cycle (5th of Primary) through a mobile app (mobile learning). In order to carry out this study, questionnaires have been made to teachers from three different schools of Barcelona to know their disposition in the new proposal, and questionnaires to 22 students of 5th of Primary to identify their needs in relation to the oral and written expression. After, an interview focused on expert in the field of language and another to an expert in the technological field. The outcomes indicate that the students have difficulties in written expression (to generate ideas, spelling, grammar, cohesion and coherence) and the other hand in oral expression (to speak in front of public in memorize speech and vocalization). Mainly, caused by feeling of insecurity and nervousness. Therefore, the design of the application is made to enhance mentioned difficulties.

Key words: Mobile Applications, oral communication and written expression, Mobile-learning, Upper Cycle.

INTRODUCCIÓ

El tema principal d'aquesta investigació és desenvolupar una proposta en la qual s'utilitzin dispositius mòbils com a eina d'aprenentatge per ajudar al desenvolupament de la comunicació oral i l'expressió escrita. Per tant, l'objectiu és potenciar l'expressió oral i l'expressió escrita a Cicle Superior a través d'una aplicació mòbil. Per aquest motiu, ens centrem en el disseny d'una proposta d'una aplicació de l'àrea de llengua catalana i literatura a partir de tauletes tàctils per tal que els alumnes siguin protagonistes d'un aprenentatge més motivador basat en l'experimentació.

La motivació per fer aquest tema ha estat que, al treballar amb infants en diferents situacions, s'ha observat poques habilitats a l'hora d'expressar-se a nivell oral i escrit, i com que la tecnologia està adquirint un paper i un rol primordial a la societat, de la qual els avenços apareixen per donar resposta a les necessitats d'informació i comunicació (Ufartes, 2015), ara més que mai, poder mostrar que pot ésser una eina d'aprenentatge adaptada a totes les necessitats.

Tal com afirma l'autor Cassany (2013), els estudiants es passen molts anys estudiant gramàtica, sintaxi i literatura, de tal manera que escriure esdevé un acte allunyat d'un mateix, una obligació escolar com qualsevol altra i, per tant, deixa de ser un instrument personal i creatiu. Tanmateix, no se'ls ensenya com han de parlar davant d'un auditori ni com s'articula un discurs (Rubio i Puigpelat, 2000). És per aquest motiu que per poder afavorir la competència lingüística, tant pel que fa l'expressió oral com l'expressió escrita, es pretén fomentar a partir del recurs de la tecnologia, concretament les tauletes, com a eina motivadora per promoure la creativitat i la inclusió de l'alumnat. D'aquesta manera, la tecnologia educativa, en concret m-learning, i l'expressió oral i l'expressió escrita són els dos grans eixos que sostenen aquesta recerca.

La investigació consistirà en fer una observació de la disposició i les necessitats que se'n fa de les tecnologies per part dels mestres i les necessitats en la competència lingüística, expressió oral i escrita, per part de l'alumnat. I seguidament, conèixer els criteris d'uns experts de l'àmbit lingüístic i tecnològic.

MARC TEÒRIC

Evolució de la tecnologia

L'evolució de les tecnologies digitals i Internet han influenciat l'alfabetització del segle XXI instaurant grans canvis en la lectura, l'escriptura i la comunicació (Beschoner & Hutchison, 2013 citat per Ufartes, 2015).

El rol i la potencialitat que té la tecnologia va iniciar-se l'any 2000, quan la telefonia mòbil va començar a evolucionar, fins assolir al 2010 un ús complet gràcies a les xarxes d'avui. Així doncs, l'evolució de la societat mitjançant les generacions i els elements han provocat canvis importants (Borges Chamorro y Vizoso, 2014). Aquests mateixos autors afirmen que l'educació busca fomentar el procés d'estructuració del pensament i de les formes d'expressió, de tal manera que es va voler captivar l'atenció dels estudiants i canviar el model educatiu.

Per tal d'assolir aquest repte, es va posar la tecnologia al servei de l'Escola 2.0 l'any 2010 el qual incloïa un entorn multimèdia amb pissarres digitals interactives -una pedagogia en què la tecnologia és un estil de vida-. De la mateixa manera, Ufartes (2015) afirma que hi ha hagut una revolució de la informació i senyala que la tecnologia digital ha dissenyat o conduït la manera de conviure i d'entendre el món.

Tanmateix, és imprescindible que l'escola faci ús de les eines que la societat posa a la seva disposició per millorar l'aprenentatge. Així doncs, quan parlem de l'ús de les tecnologies també parlem de les TIC, però quan comencem a manejar gestionant i acumulant la informació, parlem de les TAC (tecnologies de l'Aprenentatge i del Coneixement) tal com apunta Moya (2013). Així doncs, ens trobem a una nova etapa; la societat del coneixement, que demana nous models per adequar la formació a les necessitats de la societat que gràcies a les TIC presenten un panorama distint a la manera d'actuar i d'aprendre (Borges Chamorro y Vizoso, 2014).

La tecnologia a l'aula

Segons l'ACN (Assemblea Nacional de Catalunya, 2015), assegura que els dispositius mòbils posseeixen un gran potencial i per això, el Consell Escolar de Catalunya recomana que han de ser aprofitats per a fins educatius. Per aquest motiu, es va creure necessari fer diverses operacions econòmiques per l'ús de les tecnologies en l'àmbit de l'ensenyament i elaborar un document on demana no prohibir els dispositius mòbils als centres escolars. Per això, les escoles s'han d'adaptar i buscar la manera òptima d'utilitzar-los.

D'altra banda, és important tenir present que la utilització de les tecnologies digitals mòbils en els centres educatius ha de tenir en compte la legislació vigent. Segons la LEC en els articles 58 i 59, obtingut de *Catalunya, Document aprovat pel Ple del Consell Escolar de Catalunya 4 de març de 2015*, a l'educació primària s'han de desenvolupar en el nivell adequat les competències necessàries per a l'ús de les tecnologies.

D'aquesta manera, l'escola inicia l'adopció de nous models, com per exemple, el model d'integració de la tecnologia seria el model TPACK (Koehler, M. J.; Mishra, P. y Cain, W., 2015), que expliciten molt els coneixements que requereix un docent per integrar de forma eficaç la tecnologia a l'aula. Afirmen que el docent ha de tenir una comprensió profunda de la manera en què els continguts poden canviar amb l'aplicació d'una tecnologia en particular, i per aquest motiu és important anar definint els objectius d'aprenentatge i seleccionar les activitats i seqüenciar-les. És una manera d'aprofitar recursos que ofereixen les eines digitals. D'altra banda, Ufartes, G. (2015) també senyala que l'ús i implementació dels recursos tecnològics modifiquen el context i, per tant, influeixen en els altres protagonistes de l'acte didàctic; les estratègies metodològiques, la funció del professorat, el rol de l'alumne i l'organització escolar.

L'any 2013 la Generalitat de Catalunya va iniciar el programa mSchools, un programa educatiu destinat als estudiants de primària de Catalunya que promou l'ús de dispositius mòbils per aprofitar la seva potencialitat en el procés d'aprenentatge (MWCB, 2013 citat per Fernández, Nd). *Toolbox* és una pàgina que forma part del *mschools* i a través de la qual es poden realitzar cerques d'aplicacions existents segons l'etapa i l'àrea preferible. A més a més, mostra les experiències dels docents que han fet ús d'alguna d'aquestes aplicacions. Així doncs, a partir d'aquestes iniciatives es reconeixen les innovacions didàctiques amb els dispositius mòbils. Algunes de les aplicacions existents com a proposta per a potenciar l'expressió oral i escrita poden ser els següents: *2Create a story*, *Super Duper storyMaker*, *EDpuzzle*, *Puppet Pals HD*, *Yakit Kids*, *ChatterPix Kids*, *Toontastic* i *Telestory*, entre d'altres.

Segons Moore, (2015) citat per Sahagún, Jiménez, Ramírez y Monroy (2016), al fer ús de la tecnologia en situacions d'aprenentatge requereix valorar els diferents elements que proporcionin noves opcions d'accés a la informació, ja que els diversos formats dels recursos digitals responen a diferents estils d'aprenentatge i a les particularitats de l'alumnat. D'aquesta manera, cal conèixer el funcionament i les oportunitats que ofereix l'aplicació i tenir clar l'objectiu que es vol aconseguir.

Per aquest motiu, Mckenna (2012) citat pels mateixos autors anteriors, afirma que és un repte pels mestres localitzar les aplicacions apropiades perquè atengui a totes les necessitats de l'alumnat, i això requereix d'un cert temps de preparació. Hem de pensar, però, que hi ha mestres que poden ser d'una generació no tan propera a les tecnologies, ja que el sistema educatiu era diferent, ara avança i els docents han d'estar preparats per adaptar-se i aprendre invertint temps i esforç per la seva formació.

Les dues dimensions: Comunicació oral i expressió escrita

Pel que fa a la competència de l'àmbit lingüístic, segons la Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2015), fa referència a la utilització del llenguatge com a instrument per interpretar, comprendre i comunicar la realitat a través de textos orals i escrits. Estellada (2000) apunta que són diverses les comunicacions, tant orals com escrites, a què estem exposats els usuaris de la llengua. Això provoca i exigeix més eficàcia en la producció i recepció. S'ha de tenir present que és important la finalitat de la comunicació oral o escrita amb la forma d'emissió del missatge.

La comunicació o expressió oral l'hem d'entendre com a un discurs lineal, espontani i immediat, i per la qual l'emissor pot fer ús d'elements no verbals (gestos, mirades...). Per aquest motiu, les conseqüències d'aquests trets determinaran les qualitats d'ús de la llengua oral. De la mateixa manera, Rubio i Puigpelat (2000) senyalen que la llengua oral ha de tenir un registre diferent del que normalment s'utilitza per escrit.

En canvi, quan parlem d'escriptura, és l'habilitat lingüística que exigeix l'ús de les habilitats de comprensió lectora i comprensió i expressió oral (Cassany, 2013). És per això que no hem de confondre escriptura amb l'expressió escrita. La comunicació escrita en el procés de redacció, es tracta de conèixer estratègies diferents de composició per redactar amb eficàcia -pressuposa d'un procés que implica la planificació; generar idees, textualitzar; capacitat per donar forma lingüística als aspectes planificats, i revisar; examinar el producte final-, i quan parlem de llengua escrita, s'associa als aspectes que afavoreixen la precisió, la formalitat, l'ordre i la correcció (Estellada, 2000).

És important tenir clars aquests matisos i la diferència entre els conceptes.

Aquesta investigació proposa que sigui una app destinada a tenir un rol productiu enlloc de ser passiu o de recepció, ja que es tracta que els propis alumnes siguin protagonistes i produeixin els textos orals i escrits.

Així doncs, el llenguatge oral i escrit, tal com comenten Jorba, Gómez i Prats (1998), formen part d'un sistema de comunicació que es produeix a l'aula, com a mitjà d'aprenentatge i també com a objecte d'aprenentatge. Per altra banda, segons *Orientacions per a la millora de l'escriptura de la Generalitat de Catalunya* (2010), l'expressió escrita implica un suport i un sistema de representació gràfica del llenguatge. En canvi, el llenguatge oral, la persona emissora i receptora solen compartir un context i disposen de recursos com el gest, l'expressió i la mirada que

permeten donar moltes coses per sobreenteses. De la mateixa manera, Ríó (1997) citat per Armero (2002), destaca que l'objectiu ha de ser ensenyar habilitats comunicatives per comunicar-se amb eficàcia i ajudar a augmentar la capacitat de comunicació oral. I per fer-ho, s'ha de donar ocasió perquè l'alumnat desenvolupi la seva competència oral donant-los oportunitat de parlar, on l'ensenyament de la llengua oral ha de ser en igualtat amb l'escripta. Per aquest motiu, la tasca dels mestres és planificar situacions perquè els alumnes aprenguin mitjançant la interacció amb una eina tecnològica.

Un element a tenir en compte per a poder sustentar la justificació i la necessitat d'aquesta investigació és, d'acord amb el Consell Superior d'Avaluació del sistema educatiu (9 de juny 2016), l'avaluació dels resultats de les competències i coneixements bàsics en l'àmbit lingüístic dels alumnes a sisè de l'educació primària de l'any 2016. Els resultats obtinguts pel Consell Superior d'Avaluació (2016) varen ser d'un 74,5 de puntuació mitjana de la llengua catalana l'any 2016 amb un total de 69.928 alumnes. A la Figura 1 es pot observar la puntuació d'aquesta prova obtinguda en els últims anys. Seguidament, a la Figura 2, es va obtenir un resultat de 69,5% de mitjana de la prova d'expressió escrita de llengua catalana a partir de l'avaluació del total de la mostra dels 69.928 alumnes de 2.239 centres catalans.

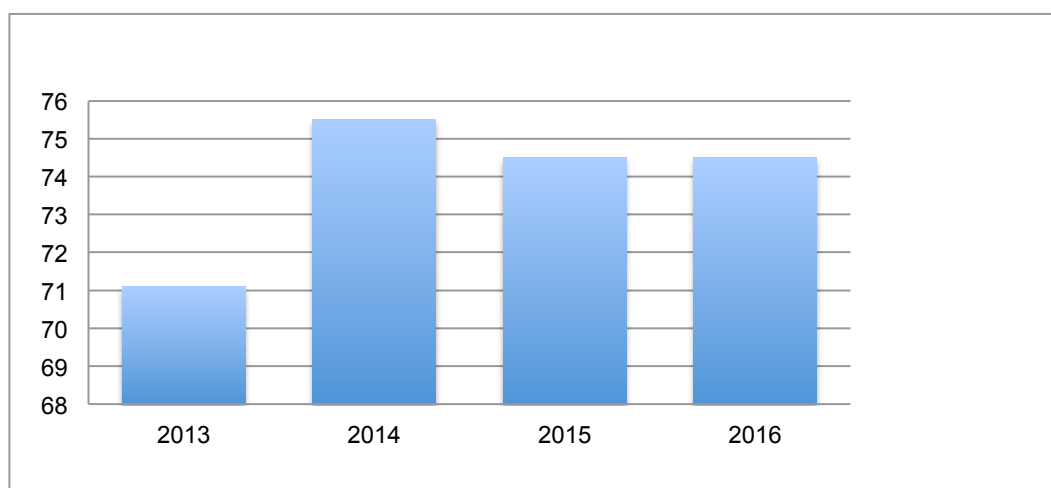

Figura 1. Evolució de les puntuacions mitjanes de la llengua catalana de 6è de Primària de Catalunya.

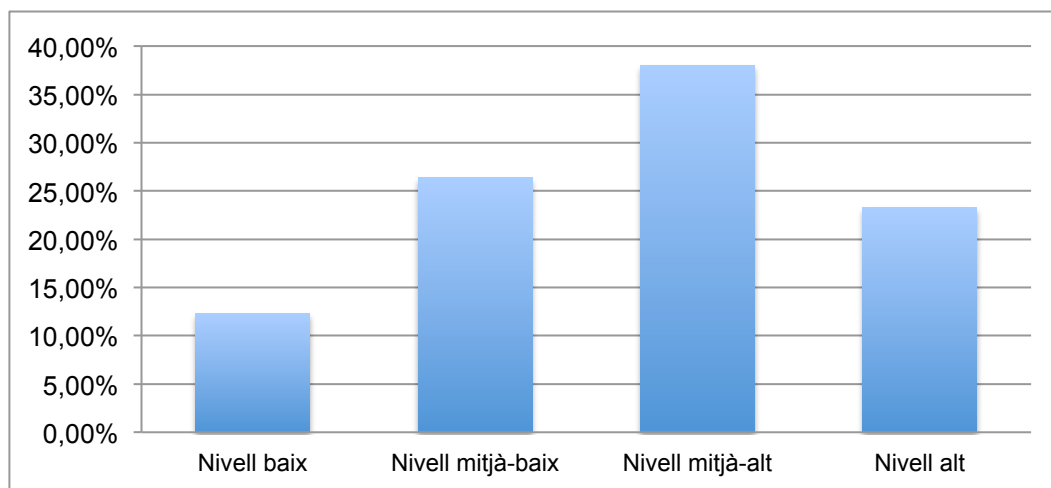

Figura 2. Resultats desglossats de l'expressió escrita dels alumnes de 6è de primària de Catalunya al 2016.

Conde (2007) citat per Mora (2013), afirma que s'ha d'anar tendint al *Mobile Learning* (conegut com *aprenentatge mòbil* o *m-learning*), ja que és un tipus de metodologia educativa que està lligada a les noves tecnologies, facilita la construcció del coneixement, la resolució de problemes d'aprenentatge i el desenvolupament d'habilitats de forma autònoma a partir de l'ús dels dispositius mòbils, com tauletes o smartphones. D'aquesta manera, permet crear experiències d'aprenentatge en qualsevol context, moment o lloc. Introduir aquest tipus d'ensenyament a classe no és difícil; s'ha anat configurant com un dels sistemes d'ensenyament clau en l'educació del futur. L'ús d'instruments mòbils a les aules, que segons els experts ha d'estar plenament implementat ara el 2018, multiplica les oportunitats d'aprenentatge dels alumnes, els motiva i els ajuda a adquirir i desenvolupar habilitats imprescindibles.

Per tant, per poder fer ús de la parla i de la part d'escriure en l'àmbit tecnològic, hi ha un factor com són les anomenades TALP (Tecnologies i Aplicacions del Llenguatge i de la Parla). És un àmbit especialitzat en el processament automàtic del llenguatge natural, tant oral com escrit, que té per objectiu vèncer barreres lingüístiques, facilitar la interacció entre les persones i dispositius mòbils mitjançant l'ús de la parla. D'alguna manera, ens ajuden a fer més senzilla i més ràpida tota una sèrie de tasques que exigeixen la lectura o l'escriptura. Cal destacar la importància d'aquest factor anomenat "tecnologies de la parla" per a les persones que presenten alguna necessitat especial (Llisterra, 2009).

En base el marc teòric s'han plantejat uns objectius.

OBJECTIU GENERAL

Potenciar l'expressió oral i l'expressió escrita a Cicle Superior a través d'una app mòbil (metodologia m-learning).

Objectius específics:

Objectiu 1. Identificar les necessitats i la disposició dels mestres a l'hora d'aplicar apps mòbils per fomentar l'expressió oral i escrita.

Objectiu 2. Identificar les necessitats dels alumnes d'Educació primària del Cicle Superior en relació a l'expressió oral i escrita segons els mestres i els propis alumnes.

Objectiu 3. Conèixer els criteris de qualitat pel disseny d'una app per fomentar l'expressió oral i escrita segons opinions d'experts de les TIC i de llengua.

MÈTODE

Disseny

És un projecte d'acció educativa perquè parteix d'una necessitat real. Tanmateix, la tipologia d'estudi de recerca és de caire exploratori, ja que s'explora una situació, s'examina el problema poc estudiat i es proposa una eina com a solució. D'aquesta manera, podem dir que hem fet un estudi transversal, ja que hem estudiat els subjectes en un moment determinat.

És una metodologia qualitativa, ja que és un recull de dades que procedeixen d'opinions, d'experiències de tots els participants. I per tant, aquesta recerca s'ha produït en el paradigma socio-crític.

Context sociocultural o escenari de l'acció educativa

Aquesta nova proposta que vindria a ser una manera de fer, una nova implementació metodològica, pot ser introduïda en qualsevol escola -sigui pública o privada-concertada- a Cicle Superior comprès entre 10-12 anys.

Participants

Han participat un total de 27 mestres de tres escoles de Barcelona:

- **Escola 1:** és una escola de titularitat privada-concertada situada al barri de la Salut, districte de Gràcia. És una escola de 4 línies, l'oferta educativa de la qual abraça dels 3 fins als 18 anys.
- **Escola 2:** és una escola de titularitat pública situada al barri de St. Genís (d'Horta-Guinardó). És una escola de dues línies i abraça dels 3 fins als 12 anys.
- **Escola 3:** És una escola de titularitat concertada situada en el districte de Sarrià-Sant Gervasi. Aquesta escola abraça dels 3 anys fins l'etapa del Batxillerat i Cicles formatius.

També han participat 22 alumnes de l'escola 1 i, finalment, hem comptat amb la participació de dos experts-àmbit tecnològic i lingüístic- per conèixer els seus criteris i expressar elements essencials per poder fer la proposta.

A l'hora de fer aquesta selecció d'escoles s'ha tingut en compte la proximitat i el contacte directe que teníem amb alguns mestres, una de les quals és el centre de pràctiques, per tal de poder difondre el qüestionari mitjançant el *google drive formularis* a altres docents i així participar en la investigació.

Instruments

S'han dissenyat quatre instruments diferents per donar resposta als objectius plantejats: un qüestionari de caire quantitatiu pels mestres i un altre pels alumnes, i d'altra banda, dues entrevistes semi-estructurades a dos experts. A partir dels objectius s'ha fet la selecció de les dimensions d'anàlisi que es podran observar a continuació.

- **Qüestionari *google drive* pels mestres** (Annex 1.1): Hi ha un total de 6 preguntes tancades pels mestres de primària, de les quals 4 formen part de la dimensió 1.1 "Necessitats i disposició dels mestres i alumnes per fer ús d'apps mòbils per l'expressió oral i escrita". La pregunta 1 (Coneixements/formació prèvia d'apps en general), la pregunta 2 i 3 (Experiència prèvia), la pregunta 4 (Valoració i beneficis d'una app per l'expressió oral i escrita, mentre que la pregunta 5 (Expressió oral, expressió escrita) i la pregunta 6 (Expressió escrita), corresponen a la dimensió d'anàlisi 2.1 "Necessitats dels alumnes d'expressió oral i escrita".

- **Qüestionari pels alumnes** (Annex 1.2): Hi ha un total de 6 preguntes obertes. Hi ha dos blocs; pel que fa a l'expressió oral, la pregunta 1 forma part de la dimensió 2.1 "Necessitats dels alumnes d'expressió oral i escrita" (Expressió oral). La pregunta 2 i 3 pertanyen a la dimensió 1.1 "Necessitats i disposició dels mestres i alumnes per fer ús d'apps mòbils per l'expressió oral i escrita". La pregunta 2 (Motivacions per l'app d'expressió oral i escrita) i la pregunta 3 (Valoració i beneficis d'una app per l'expressió oral i escrita).

Per l'altra banda, el segon bloc; l'expressió escrita, la primera pregunta adreçada a la dimensió 2.1 "Necessitats dels alumnes d'expressió oral i escrita" (Expressió escrita). La pregunta 2 i 3 pertanyen a la dimensió 1.1 "Necessitats i disposició dels mestres i alumnes per fer ús d'apps mòbils per l'expressió oral i escrita". La pregunta 2, així com a l'expressió oral, (Motivacions per l'app d'expressió oral i escrita), i la pregunta 3 (Valoració i beneficis d'una app per l'expressió oral i escrita).

- **Dues entrevistes semi-estructurades:** Primer a un expert en les TIC (Annex 2), formada per un total de 5 preguntes que pertanyen a la dimensió 3.1 "TIC" (Disseny d'apps). Les 2 primeres preguntes fan referència a la subcategoria (Característiques), la pregunta 3 i 4 (Usabilitat), i la pregunta 5 (Accessibilitat i participació). I per altra banda, una altra entrevista a un expert de llengua (Annex 3) amb un total de 5 preguntes que pertanyen la dimensió 3.2 "Llengua". Les 3 primeres preguntes (La comunicació oral i l'expressió escrita), i les preguntes 4 i 5 (Competència lingüística).

Procediment i condicions ètiques

Per tal de dur a terme aquesta recerca, el primer que vam fer va ser observar poques habilitats i dificultats en la competència de l'àmbit lingüístic, tal com indiquen les proves el Consell Superior d'Avaluació del sistema educatiu (2016) en el marc teòric, un cop els alumnes acaben l'etapa de primària. Per tant, partim d'aquesta base perquè encaixi amb la nostra proposta educativa. Vam elaborar els instruments, es va procedir a la seva validació de dues mestres, una de les quals és experta en la temàtica que configura la recerca, i posteriorment, el primer pas va ser seleccionar tres escoles.

Pel que fa als instruments, a l'inici del qüestionari online s'informava de la temàtica, dels objectius, de la confidencialitat que es faria de les dades obtingudes i es va demanar el consentiment informat (Annex 1.1). Posteriorment, en el centre de pràctiques es va realitzar un qüestionari a alumnes de Cicle Superior, concretament de cinquè de Primària, demanant el consentiment informat a les famílies per la participació del seu fill/a (Annex 4.1). També, es van fer les entrevistes de forma presencial a dos experts que actualment exerceixen com a docents a la universitat Ramon Llull. En tots dos casos es va demanar el consentiment informat (Annex 4.2).

RESULTATS I DISCUSSIÓ

Seguidament, presentarem l'anàlisi dels resultats (a través dels qüestionaris i les entrevistes) per donar resposta als tres objectius:

Objectiu 1. Identificar les necessitats i la disposició dels mestres a l'hora d'aplicar apps mòbils per fomentar l'expressió oral i escrita.

Els resultats obtinguts mostren que, tal com indica la Figura 3, d'un total de 27 professors, tots fan ús de dispositius mòbil (ítem 1). La gran majoria, com observem a l'ítem 2, els utilitza per aplicacions diverses i específiques per informació com a recurs a l'aula. Així doncs, requereix d'un repte pels mestres escollir les aplicacions adients perquè, com diu Moore, (2015) citat per Sahagún, Jiménez, Ramírez y Monroy (2016),

la tecnologia, en situacions d'aprenentatge, s'han de valorar els elements que es proporcionin, els formats que responguin als diferents estils d'aprenentatge de l'alumnat i a les seves particularitats, preveure que les aplicacions siguin apropiades i per això, cal invertir temps i esforç en la seva preparació.

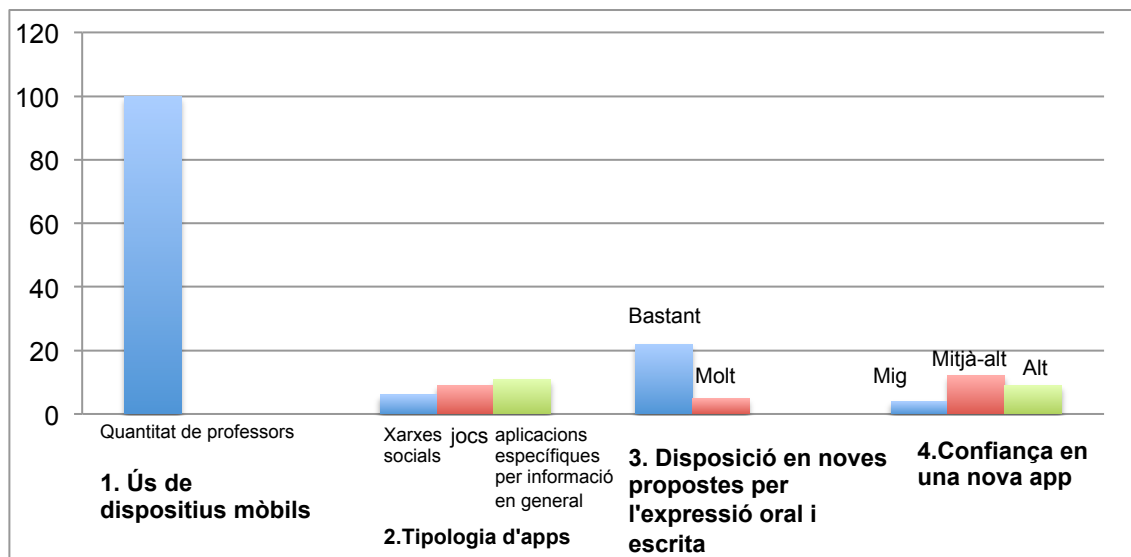

Figura 3. Graus de disposició del professorat en una nova app per la millora de l'expressió oral i escrita.

Pel que fa a l'ítem 3 i 4, s'observa una gran disposició en noves propostes i confien força, no plenament, en una nova app. Per tant, estan d'acord en què es necessiten propostes i noves estratègies per afavorir l'expressió oral i l'escrita, però els pot causar un cert temor perquè els mestres deixarien de ser protagonistes, tal com ens va comentar l'expert lingüístic. Aquests resultats també concorden amb Ufartes (2015), que afirma que la implementació dels recursos tecnològics influencien en les estratègies metodològiques, en la funció del professorat i en el rol de l'alumne. Però ens trobem a una societat del coneixement que ens demana nous models per adequar la formació a les necessitats i les eines digitals presenten aquest nou model distint a la manera d'actuar i també d'aprendre (Borges Chamorro y Vizoso, 2014).

Objectiu 2. Identificar les necessitats dels alumnes d'Educació primària del Cicle Superior en relació a l'expressió oral i escrita segons els mestres i els propis alumnes.

En referència al segon objectiu es mostra, per una banda, els resultats obtinguts per part dels mestres, i per altra banda, els resultats obtinguts per l'alumnat.

Mestres: Pel que fa a l'opinió dels mestres en quant a les necessitats en expressió escrita i oral que té l'alumnat de cicle superior, tal com es mostra a la Figura 4, com a primera posició dels elements amb més dificultat en l'expressió escrita són la

gramàtica (ítem 1) i l'ortografia (ítem 3). Tal com comentarem més endavant, l'expert lingüístic apunta que en aquesta edat, aquestes mancances formen part del domini de la llengua escrita, el domini del sistema. Però no només ens podem referir a domini de la llengua, sinó que també exercitar-se en el procés, ja que com afirmarà l'expert, es tracta de planificar, escriure, revisar, per tant, té a veure amb l'adequació, la cohesió i coherència.

Els docents, com es veu a la Figura 4, han exposat que com a segon aspecte que els alumnes tenen més dificultat, tant a nivell d'expressió escrita com oral, és la coherència (ítem 4); l'adequació en l'estructura, i en tercera posició, la cohesió (ítem 2); la unió entre les idees amb connectors, ja que l'expert lingüístic també comentarà que van més enllà del domini perquè són processos més cognitius, activitats mentals més complexes.

D'aquesta manera, els resultats suggereixen que tots els mestres creuen que l'alumnat té dificultats en cada element. En un procés de redacció, per exemple, es tracta de conèixer estratègies diferents de composició per redactar amb eficàcia, tal com afirma Estellada (2000), i això pressuposa d'un procés que implica la planificació; generar idees, textualitzar; capacitat per donar forma lingüística als aspectes planificats, i revisar; examinar el producte final.

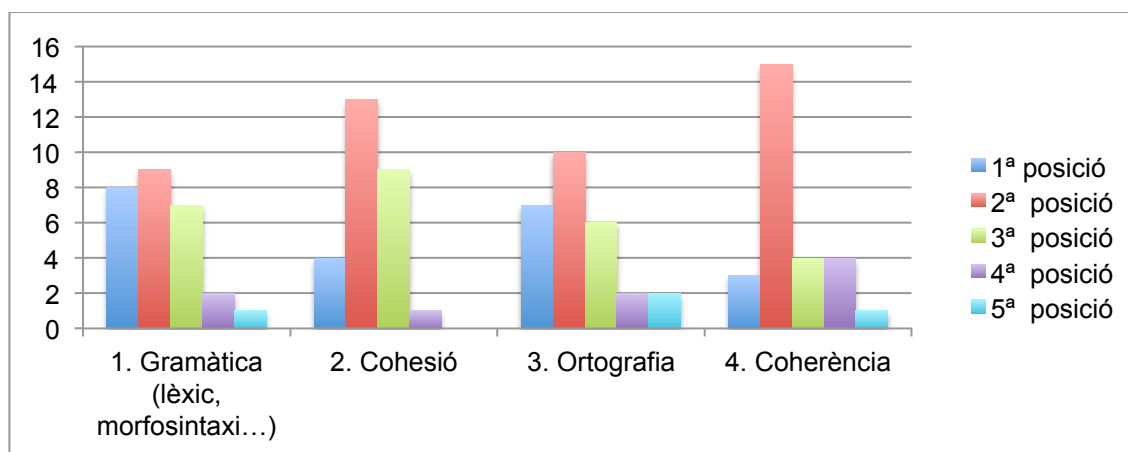

Figura 4. Ordre dels ítems de més dificultat a menys en la llengua escrita segons els mestres.

Així doncs, hem pogut veure els aspectes que mostren més mancances (Figura 4). Davant d'aquest fet, tal com indiquen l'expert lingüístic i Jorba, Gómez i Prats (1998), els docents han d'intentar simular circumstàncies per tal de donar resposta a la situació comunicativa, marcar els passos del procés d'una redacció, i per aquest motiu, la tasca dels mestres és planificar situacions perquè els alumnes aprenguin mitjançant la interacció amb una eina tecnològica. (Río, 1997 citat per Armero, 2002).

Alumnes: Pel que fa a les necessitats d'expressió oral (Figura 5) que han expressat els alumnes, veiem que, de les 22 respostes, hi ha una preocupació d'una mica més de la meitat dels infants a l'hora de parlar davant del públic, com per exemple; fer exposicions a classe, que els causa vergonya i un cert nerviosisme (ítem 2). Per altra banda, un altre aspecte que els amoïna és la memorització (ítem 3) del que han de dir, així com també la vocalització (ítem 1). Són factors que ens podem trobar en una aula amb alumnes de primària, i per això és important anar-ho treballant. Tal com afirma Rubio i Puigpelat (2000), l'expressió oral és un discurs espontani, immediat, i l'objectiu ha de ser ensenyar habilitats comunicatives per comunicar-se amb eficàcia i ajudar a augmentar la capacitat de comunicació oral. I per fer-ho, s'han de donar ocasions (Río,1997 citat per Armero, 2002).

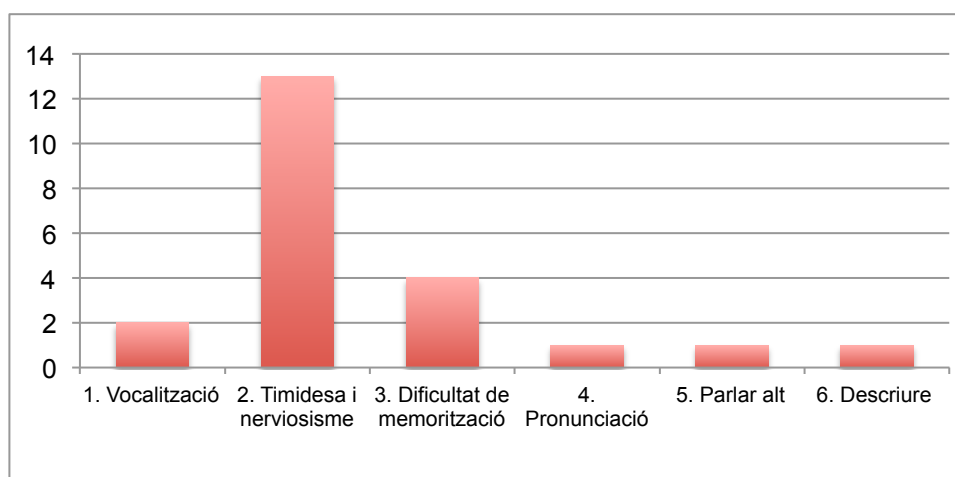

Figura 5. Total d'alumnes detectats amb necessitats en expressió oral.

En quant a l'expressió escrita (Figura 6), més de la meitat dels alumnes (13 d'un total de 22) opinen que tenen mancances en l'ortografia (ítem 1), ja que consideren que fan moltes faltes. En aquest cas, també tenen certa preocupació en què el text escrit tingui un sentit, per això parlen de coherència (ítem 2) i del plantejament a l'hora d'exposar les idees (ítem 4).

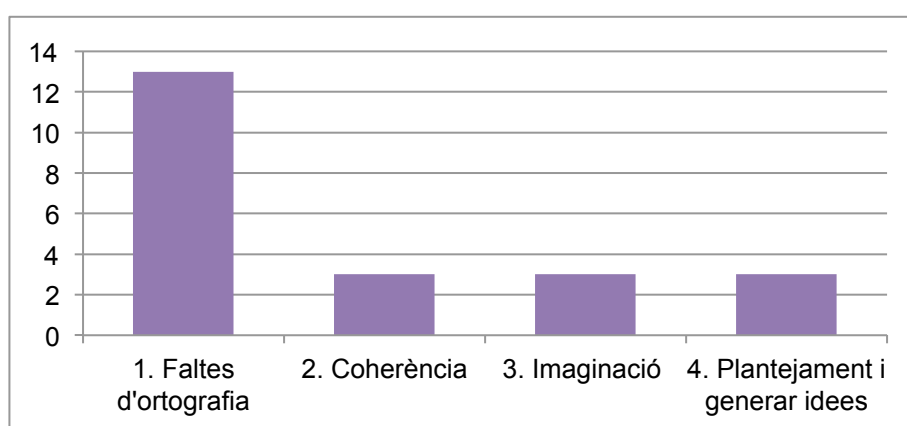

Figura 6. Total d'alumnes detectats amb necessitats en expressió escrita.

D'altra banda, una part dels alumnes ha expressat preocupació en l'habilitat per inventar-se un text. Per aquest motiu ens referim a l'ítem 3; la imaginació. Com diu Cassany (2013), sovint escriure pot esdevenir un acte allunyat d'un mateix, una obligació escolar com qualsevol altra, i per això, escriure deixa de ser un instrument personal i creatiu per desenvolupar sensacions i pensaments propis. Tanmateix, per tal que l'alumnat pugui desenvolupar tant la competència oral com l'escripta, se'ls ha de donar l'oportunitat, on l'ensenyament de la llengua oral ha de ser en igualtat amb l'escripta (Río, 1997 citat per Armero, 2002).

Objectiu 3. Conèixer els criteris de qualitat pel disseny d'una app per fomentar l'expressió oral i escrita segons opinions d'experts de les TIC i de llengua.

En primer lloc, presentem els resultats obtinguts de l'entrevista de l'expert lingüístic i, en segon lloc, de l'entrevista de l'expert en les TIC.

Tal com podem observar a la figura 7, l'expert lingüístic entrevistat li dóna molta importància al procés i al domini d'escriure (ítem 7). Quan parlem d'aquest fet significa que a l'hora d'escriure s'ha de dominar el procés, és una activitat complexa perquè requereix de processos cognitius com la planificació, generant idees, i aquí hi entraria en joc l'adequació, la coherència i la cohesió. Per tal d'afavorir aquests processos, l'expert lingüístic suggereix que s'han de realitzar simulacions d'activitats reals (ítem 8), i per fer-ho, Conde (2007) citat per Mora (2013) afirma d'anar tendint al Mobile Learning (aprenentatge mòbil) -tipus de metodologia educativa que està lligada a les noves tecnologies-, ja que facilita la construcció del coneixement, la resolució de problemes d'aprenentatge i el desenvolupament d'habilitats de forma autònoma a partir de l'ús dels dispositius mòbils.

D'altra banda, destaca que la llengua és una eina d'aprenentatge i de comunicació, i per aquest motiu, posa especial èmfasi en la competència de la comunicació (ítem 5) perquè és llengua i l'ús que en fem d'aquesta llengua. De tal manera, Estellada (2000) apunta que són diverses les comunicacions, tant orals com escrites, a què estem exposats els usuaris de la llengua. Això provoca i exigeix més eficàcia en la producció i en la recepció. I s'ha de tenir present que és important la finalitat de la comunicació oral o escrita amb la forma d'emissió del missatge.

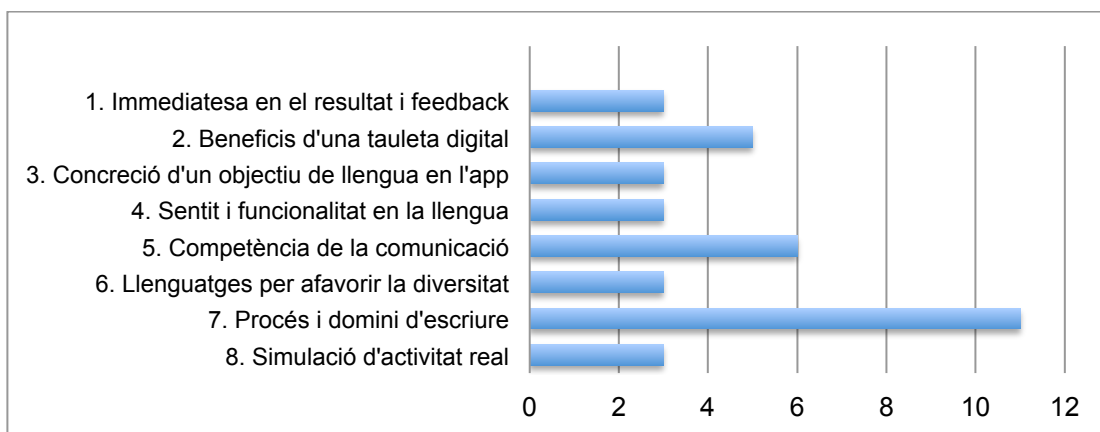

Figura 7. Freqüència d'ítems exposats per l'expert lingüístic en graus d'importància.

Tanmateix, aquesta investigació està enfocada en activitats productives, cosa que l'expert ho lliga amb els beneficis que pot produir, en aquest cas, l'ús d'una tauleta digital (ítem 2) i poder esdevenir profitosa, ja que Conde (2007) citat per Mora (2013) comenta que els dispositius mòbils permeten crear experiències d'aprenentatge en qualsevol context, moment o lloc. L'ús d'instruments mòbils a les aules, que segons els experts ha d'estar plenament implementat ara l'any 2018, multiplica les oportunitats d'aprenentatge dels alumnes, els motiva i els ajuda a adquirir i desenvolupar habilitats imprescindibles.

La resta d'ítems, així com la immediatesa en el resultat i feedback simultani (ítem 1), el sentit i funcionalitat en la llengua (ítem 4), la concreció d'un objectiu de llengua en l'app (ítem 3), diferents llenguatges per afavorir la diversitat (ítem 6), han tingut la mateixa freqüència i per tant, se li atorga que són factors que han d'estar presents per tal de poder donar riquesa al què es vol treballar de l'àmbit lingüístic. Així doncs, tal com afirma, s'ha de partir de concretar un objectiu de llengua per poder-ho treballar amb la tecnologia digital. Koehler, Mishra y Cain (2015) destaquen que el docent ha de tenir una comprensió profunda de la manera en què els continguts poden canviar amb l'aplicació d'una tecnologia en particular, i per aquest motiu és important anar definint els objectius d'aprenentatge i seleccionar les activitats i seqüenciar-les.

En l'entrevista a l'expert en tecnologia (Figura 8), afirma que els dispositius mòbils, concretament la tauleta, són multimèdia (ítem 3). Amb aquest propòsit no hem d'oblidar que significa "molts mitjans", i tal com comenta aquest expert, hem de tenir present tots els elements i la diversitat de recursos que ens ofereix. De la mateixa manera, també ha de contenir un component lúdic (ítem 7) per captivar l'atenció i la motivació de l'alumnat –gamificació– (ítem 8). Per tant, coincideix amb el Consell Escolar de Catalunya (2015), en què els dispositius mòbils posseeixen un gran

potencial que ha de ser aprofitat per a fins educatius. Així doncs, abans de fer el disseny, segons l'expert en les TIC, s'ha de respondre i/o establir a uns objectius molts concrets (ítem 9), cosa que coincideix amb el que diu l'expert lingüístic. Un cop tenim l'objectiu que volem pretendre per treballar continguts que responguin al marc curricular, és important poder agafar idees d'altres aplicacions existents per anar creant el dibuix de forma esquemàtica del disseny de l'app (ítem 2), i per fer-ho, el que va donar especial rellevància l'expert en les TIC és que la lletra en pantalla pot cansar (ítem 5); s'ha de tenir clar l'estil de lletra que se'n fa ús, així com també dels colors (ítem 4) per tal que sigui atractiu pel consumidor. Tot això forma part i afavorirà a la construcció del coneixement, la resolució de problemes d'aprenentatge i el desenvolupament d'habilitats de forma autònoma (Conde, 2007 citat per Mora, 2013).

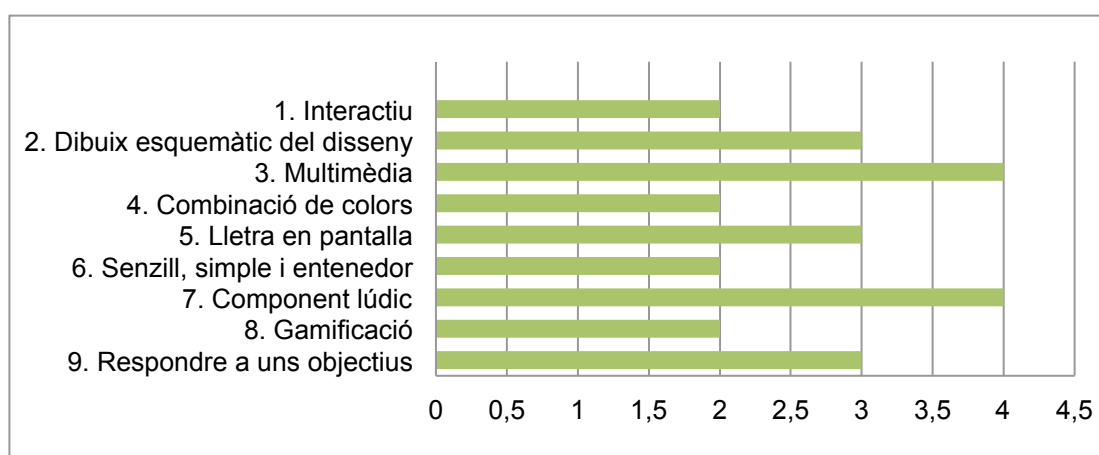

Figura 8. Grau d'importància dels ítems exposats per crear una app segons l'expert en les TIC.

D'altra banda, per tal de proporcionar que sigui una eina que potenciï la llengua oral i l'escrita, l'expert en les TIC afegeix que hi ha d'haver un element interactiu en tot moment (ítem 1), allò que el mitjà de la tauleta permet fer respecte el llapis del paper. En l'àmbit tecnològic, hi ha un factor com són les anomenades TALP (Tecnologies i Aplicacions del Llenguatge i de la Parla), que segons Llisterra (2009), és un àmbit especialitzat en el processament automàtic del llenguatge natural, tant oral com escrit, que té per objectiu facilitar la interacció entre les persones i dispositius mòbils mitjançant l'ús de la parla.

Per tal de fer que tot això sigui possible, l'app ha de ser senzilla i entenedora (ítem 6) per fer-la servir, i com afirma Llisterra (2009), cal destacar la importància de les tecnologies amb el component d'interacció com és la comunicació oral, factor anomenat "tecnologies de la parla", per a les persones que presenten alguna necessitat especial i així sigui de fàcil accés a l'hora d'usar-la.

FASES DE L'ACCIÓ EDUCATIVA

A l'hora de posar en pràctica aquesta acció educativa seria a inici d'any escolar, cosa que esdevindria un moment adequat per començar a introduir les tauletes a l'escola. D'aquesta manera, permetria conèixer la nova implementació i l'adaptació per part de tot l'alumnat de Cicle Superior i pels docents. La proposta es duria a terme per treballar l'àmbit lingüístic fent-ne un ús moderat, de tal manera que estaria implementat durant tot el curs en horari acadèmic, concretament en les classes de llengua catalana amb un total de 4 hores i mitja a la setmana, però també es podria a fomentar a les classes de llengua castellana amb un total de 2 hores i mitja per setmana.

A partir de la informació obtinguda de l'anàlisi dels resultats i dels autors teòrics, es realitzarà aquest pla d'acció que consisteix en un disseny d'una nova aplicació mòbil, havent-nos endinsat primer, a elaborar un objectiu general que és rellevant per a totes les activitats que es programin -produir textos orals i escrits de tipologia diversa adequat a la situació comunicativa (narració, diàleg...) interaccionant amb l'entorn de l'escola-, elaborat gràcies als continguts de l'àrea de Llengua catalana, concretament de les dimensions de comunicació oral i d'expressió escrita (Direcció General d'Educació Infantil i Primària, 2015) de Cicle Superior. Un cop tenint clar l'objectiu, hem de tenir en compte que aquesta app contingui components de gamificació perquè et faci atrapar i a la vegada que sigui fàcil i entenedor però que també obtingui un element lúdic. Per fer-ho, s'ha hagut de pensar en activitats i en què la forma de presentació sigui inclusiva, que es pugui adaptar a les necessitats de l'infant i incorporant adaptacions com permetre augmentar o disminuir la lletra.

A continuació, es detalla el procés sobre el disseny de l'app introduint tots els elements esmentats:

Un cop realitzat l'objectiu, s'ha fet el disseny gràcies a les característiques, opcions i processos de dos programes generadors d'aplicacions mòbils: iBuildapp i ABC. Seguidament, es pot observar com seria la presentació d'aquesta app des de l'inici amb una breu explicació en cada pantalla.

Figura 9. Icona d'inici de l'aplicació.

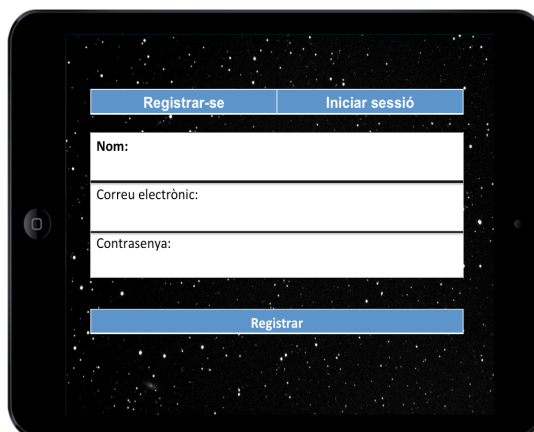

Figura 10. Registrar.

Inici de l'aplicació; registrar-se perquè cada alumne tingui el seu compte i pugui utilitzar-lo des de qualsevol tauleta i pugui anar seguint el treball.

Figura 11. Pantalla principal.

En aquesta pantalla d'inici es mostren les opcions a escollir. Cada opció acompanyat d'un símbol per facilitar el significat de cada un. Es basa en la configuració de so (més o menys volum de la música i l'àudio de l'app) i en la mida de la lletra (més gran, més petita o bé majúscula o minúscula). Tot va dirigit en funció de les necessitats.

Figura 12. Presentació de l'app.

A l'opció de "Menu" comença la presentació d'aquesta app lúdica amb la intenció que hi hagi elements motivadors juntament amb la finalitat de treballar la competència lingüística a partir de l'entorn. Hi ha el símbol d'altaveu per els alumnes que presentin dificultats en la lectura, per problemes visuals o d'altres.

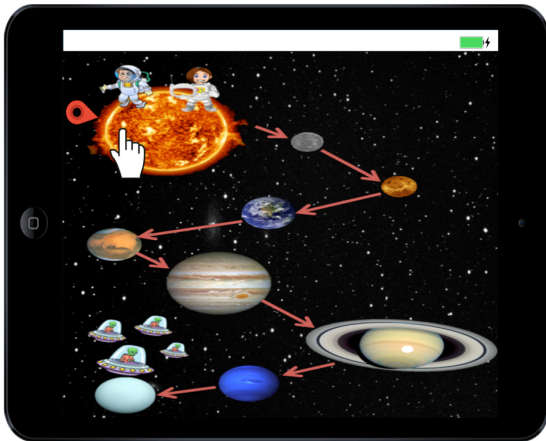

Figura 13. Missions/nivells de les activitats. Cada planeta representa una missió, un nivell, pel qual s'han de realitzar diferents activitats que es construeixen mitjançant l'elaboració d'uns objectius.

Figura 14. Recorregut guiat de cada nivell. Explicació detallada dels passos a realitzar per tal de fer-ho senzill i entenedor per tot l'alumnat.

Figura 15. Instruccions de l'activitat. Instruccions breus amb diversitat de recursos (visual i amb àudio) per comprendre l'exercici que han de realitzar.

CONCLUSIONS

Aquest treball s'ha centrat en conèixer la disposició i les necessitats del professorat per la introducció i la implementació de la tecnologia a l'aula, concretament l'ús d'una app com a nova proposta, i per altra banda, conèixer les necessitats en referència a les dificultats del propi alumnat en les dues dimensions -expressió oral i escrita- de l'àmbit lingüístic.

A partir dels resultats obtinguts, el que és més significatiu de les dificultats en l'expressió escrita dels infants, detectades pels docents però també pel propi alumnat, és la planificació de les idees, la cohesió, la coherència en els textos i les faltes ortogràfiques. I pel que fa a l'expressió oral hem observat que la major part dels alumnes han exposat que les seves dificultats en la parla davant d'un públic són la memorització d'un discurs, la vocalització, cosa que poden ser provocats per un sentiment d'inseguretat –timidesa– i un estat de nerviositat.

També es pot constatar que, mitjançant la tauleta com a eina multimèdia interaccionant a partir d'una app lúdica dissenyada i amb components gamificadors, es pot aconseguir que les activitats que es programin simulin situacions comunicatives que siguin al màxim reals possibles per tal que la llengua se li atorgui sentit i adquireixi una funcionalitat, perquè l'èxit de la competència comunicativa s'observa quan s'aconsegueix allò que es volia expressar.

Com a limitacions d'aquesta recerca en podem destacar que els resultats obtinguts no són generalitzables, ja que la quantitat de la mostra esperada hauria possibilitat l'obtenció de més resultats i, per tant, no és prou àmplia.

Com a perspectiva d'aquesta recerca és realitzar tot el disseny complet de l'aplicació mòbil duent-la a la pràctica i valorar els resultats de l'alumnat. Tanmateix, pot ser una pràctica que es pot relacionar amb altres àrees i esdevenir un projecte interdisciplinari, la qual cosa podria ser el tema d'un altre estudi de seguiment per a una futura recerca.

REFERÈNCIES

- ACN (2015). El Consell Escolar de Catalunya recomana no prohibir els telèfons mòbils: Aprova un document amb consells als centres sobre com gestionar-ho. *Vilaweb*. Obtingut de: <https://www.vilaweb.cat/noticia/4234595/20150305/consell-escolar-catalunya-recomana-prohibir-telefonos-mobils.html>
- Armero, I. (2002). Assessorament per la millora de les competències de la llengua oral en un centre d'educació primària (treball final de grau, UOC). Obtingut de: <http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/1094/1/08647tfc.pdf>

- Borges Chamorro, A. y Vizoso, C. M. (2014). El origen de la tecnología en la educación: pioneros. *Historia y Comunicación Social*. Vol. 19. Núm. Especial Marzo. Pàgs. 409-424. Recuperat de: <http://revistas.ucm.es/index.php/HICS/article/view/45143/42506>
- Cassany, D. (2013). Marc teòric per a la correcció: Els papers de mestre i alumne. A ICE (Ed.). *Reparar l'escriptura: Didàctica de la correcció de l'escrit*. (pp. 15-24). Barcelona: Graó.
- Catalunya. Document aprovat pel Ple del Consell Escolar de Catalunya 4 de març de 2015. *Les tecnologies mòbils als centres educatius*, document 1/2015, pp. 2-17. Obtingut de: http://api.ning.com/files/AIF29i7dC3JYjVoStEncLvH5CTTBE783pTTVUGE9sTPha6rRDotUNhsnKojFfJ7TtgGmX5ehyH-X37gZsvgWgoZqvVS44laP/Doc115_Tecnologies_mobils.pdf
- Consell Superior d'Avaluació del sistema educatiu. (9 de juny 2016). *Avaluació de les competències bàsiques (sisè d'educació primària)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Obtingut de: http://csda.gencat.cat/web/.content/home/consell_superior_d_avalua/pdf_i_altres/static_file/ESO-2016/roda-de-premsa-juny-2016-6e.pdf
- Direcció General d'Educació Infantil i Primària (2015). *Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic: Llengua catalana i llengua castellana (2^a ed.)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació. Obtingut de: <http://ensenyament.gencat.cat/web/.content/home/departament/publicacions/colleccions/competencies-basiques/primaria/prim-linguistic-ca-es.pdf>
- Estellada, M. (2000). Guia de comunicació eficaç. Universitat Autònoma de Barcelona. Obtingut de: http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0048/55726500-f261-490d-b831-13ff6e6a3286/millora_ex_oral_0607.pdf
- Fernández, L. (2016). El uso didáctico y metodológico de las tabletas digitales en aulas de educación primaria y secundaria de cataluña. Pixel-Bit. *Revista de Medios y Educación*, núm. 48, pp. 9-25. Recuperat de: <http://www.redalyc.org/pdf/368/36843409002.pdf>
- Generalitat de Catalunya (2016). *Catalunya és el país de la Unió Europea i de l'OCDE que millora la competència científica a les proves PISA - Sala de premsa*. Premsa.gencat.cat. Obtingut de: http://premsa.gencat.cat/pres_fsvp/AppJava/notapremsavw/297482/ca/catalunya-pais-unio-europea-locde-millora-competencia-cientifica-proves-pisa.do
- Jorba, J., Gómez, I. i Prats, A. (1998) (eds.) Els llibres de l'ICE de la UAB (Sèrie eines i Estratègies). Barcelona.

Koehler, M. J., Mishra, P. & Cain, W. (2015). ¿Qué son los Saberes Tecnológicos y Pedagógicos del Contenido (TPACK)? *Revista Virtualidad, Educación y Ciencia*, 10 (6), pp. 9-23. Recuperat de: <https://revistas.unc.edu.ar/index.php/vesc/article/view/11552/11983>

Llisterri, J. (2009). *Les tecnologies de la parla*. Departament de Filologia Espanyola Universitat Autònoma de Barcelona. Obtingut de: <http://www.raco.cat/index.php/LSC/article/view/138270/189217>

Mora, F. (2013). El mobile learning y algunos de sus beneficios. *Revista Calidad en la Educación Superior. VII Edición Volumen 4, Número 1*, pp. 47 – 67. Recuperat de: <file:///Users/CarlaCBC/Downloads/Dialnet-EIMobileLearningYAlgunosDeSusBeneficios-5580817.pdf>

Moya, M. (2013). De las TICs a las TACs: la importancia de crear contenidos educativos digitales. *Revista DIM: Didáctica, Innovación y Multimedia*, Núm. 27, pp. 1-15. Recuperat de: <file:///Users/CarlaCBC/Downloads/275963-377280-1-SM.pdf>

Orientacions per a la millora de la comprensió lectora i l'expressió escrita. (2010). *L'expressió escrita. Generalitat de Catalunya*. Departament d'Educació. Obtingut de: http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0082/c58c3012-4218-4615-9936-39f0465586ff/expressio_escrita.pdf

Rubio, J. i Puigpelat, F. (2000). El llenguatge oral. A E.C (Ed.). *Com parlar bé en públic*. (pp. 53-74). Barcelona: labutxaca.

Sahagún, C., Jiménez, C., Ramírez, S. y Monroy, F. (2016). Integración de tabletas digitales como herramienta mediadora en procesos de aprendizaje. *Revista Apertura. Volum 8, número 2*, pp. 70-83. Recuperat de: [file:///Users/CarlaCBC/Downloads/Dialnet-IntegracionDeTabletasDigitalesComoHerramientaMedia-5658844%20\(3\).pdf](file:///Users/CarlaCBC/Downloads/Dialnet-IntegracionDeTabletasDigitalesComoHerramientaMedia-5658844%20(3).pdf)

Ufartes, G. (2015). (pdf). *L'ipad a l'àrea de música. Disseny, aplicació i anàlisi d'una proposta didàctica a l'educació primària*. (Tesi doctoral). Recuperat de: https://ddd.uab.cat/pub/tesis/2016/hdl_10803_367461/guo1de1.pdf

Portals web de generadors Apps

Apps.abcapp (nd). *ABC*. Obtingut de: https://apps.abcapp.org/application/customization_design_style/edit

ibuildapp (2011). *iBuildApp: crea aplicacions per a Android i iPhone*. Obtingut de: <https://es.ibuildapp.com/new.simulator.php?app=3066852>

ANNEX

Annex 1. Qüestionaris

1.1 Qüestionari *Formulari Google Drive* a mestres:

Millora de l'expressió oral i escrita a partir d'una aplicació inclusiva per a alumnes de
cicle superior.

Aquest formulari està destinat a mestres d'educació primària i forma part d'un treball de fi de grau que té per objectiu dissenyar una app mòbil per potenciar l'expressió oral i escrita en el cicle superior.

Cal recordar que aquest formulari serà anònim, és a dir, que les vostres respostes es tractaran de manera confidencial. D'aquesta manera, responent al qüestionari doneu el vostre consentiment informat per participar a la recerca, tot i així, és important que a continuació ho accepteu per poder-lo realitzar.

Us agraeixo molt el fet de tenir interès a l'hora de participar en el treball de final de grau que es podrà dur a terme gràcies a les vostres respostes.

Moltes gràcies, Carla.

Consentiment Informat:

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques. La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció:

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte?

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte?

Ha rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes sobre el projecte?

Està d'acord en participar-hi?

Autoritza la seva participació en el projecte?

Autoritza la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)?

Accepta aquestes condicions per respondre el qüestionari?

- Sí (passa a la secció 1)
- No (s'envia el formulari)

• **SECCIÓ 1 DISPOSITIUS MÒBIL**

Indica l'escola que treballes com a docent.

- Escola Mare de Déu de Montserrat
- Escola Pia Balmes
- Escola de Jesuïtes-Gràcia

• **SECCIÓ 2**

En el cas de ser mestre/a de primària, en quin cicle? (es pot marcar més d'una opció).

- Cicle Inicial
- Cicle Mitjà
- Cicle Superior

• **SECCIÓ 3**

Fas ús de dispositius mòbil (mòbil, tauleta, ordinador...)?

- Sí (passa a la secció 4)
- No (passa a la secció 4)

• **SECCIÓ 4 - Aplicacions**

Quins són els tipus d'aplicacions que utilitzes en el teu dispositiu?

- Jocs
- Xarxes socials
- Altres

Amb quina freqüència utilitzes aquestes app?

- Menys d'un hora diària
- Entre una hora i dues hores diàries
- Entre dues i tres hores diàries
- Més de quatre hores diàries

- **SECCIÓ 5**

Consideres que fa falta estratègies i noves propostes per treballar i millorar els resultats de la competència escrita i oral de l'alumnat de Primària?

- Gens
- Poc
- Bastant
- Molt

- **SECCIÓ 6**

Si et diguessin que hi ha una aplicació que ajuda i reforça la comunicació oral i l'expressió escrita d'una manera motivadora pels infants i té accessibilitat pels que presentin algun tret característic (diversitat funcional), en quin grau hi confiaries i l'utilitzaries? (1 gens – 4 molt)

1 2 3 4

- **SECCIÓ 7**

Marca les opcions que consideris que són necessitats que has detectat a nivell oral i d'escriptura dels alumnes d'Educació Primària.

- Unió entre les idees que exposa el text, implica relacionar, lligar les diferents idees amb connectors, el que vindria a ser la cohesió.
- Adequació en l'estructura perquè hi hagi coherència.
- Formalitat del que s'ha de produir (llengua formal, informal).
- Domini en l'expressió i l'escriptura pel que fa a la riquesa lèxica.

- **SECCIÓ 8**

Ordena els següents ítems, de més dificultat a menys dificultat, que consideres que poden tenir els alumnes de Primària a l'hora de realitzar una redacció escrita.

- Gramàtica (lèxic, morfosintaxi...)
- Ortografia
- Coherència
- Cohesió

1.2 Qüestionari en paper als alumnes de Cicle Superior

BLOC 1:

1. Què és el que més et costa a l'hora de parlar davant els teus companys o en públic?
2. Què podries fer per millorar-ho?
3. Com t'imagines que pogués ser una aplicació d'una tauleta per ajudar-te a treballar el parlar davant dels companys?. Descriu amb detall i comenta què t'agradaria que tingués aquesta aplicació. Pots fer un dibuix per explicar-ho.

BLOC 2:

4. Què és el que més et costa a l'hora d'escriure una història, redaccions,...?
5. Què podries fer per millorar-ho?
6. Com t'imagines que pogués ser una aplicació d'una tauleta per ajudar-te a treballar la llengua escrita?. Descriu amb detall i comenta què t'agradaria que tingués aquesta aplicació. Pots fer un dibuix per explicar-ho.

Annex 2. Entrevista a l'expert en les TIC

1. Quins són els primers passos per poder fer el disseny d'una aplicació mòbil?
2. Quins aspectes hauria de tenir una app per poder treballar l'expressió oral? I l'escrita?
3. Per la creació d'una app, a partir de l'ús d'ordinadors o de tauletes tàctils per treballar la competència lingüística, representa i requereix de temps i un esforç afegit en la tasca docent pel domini i ús de la tecnologia?
4. Quines són les característiques que ha de tenir una app perquè la usabilitat sigui fàcil i senzilla?
5. I a partir d'aquesta usabilitat, quins són els trets principals que hauria de tenir una aplicació per afavorir la inclusió i la participació de tot alumnat?

Annex 3. Entrevista a l'expert lingüístic

Hi ha força mancança encara a l'hora de treballar la competència lingüística, pel que fa a l'oral i l'escriptura amb infants, i es pot observar, actualment, quan arriben a Cicle Superior. Per aquest motiu, s'ha pensat en fer una nova proposta, una manera diferent de treballar-ho, com pot ser la tecnologia, ja que està tenint un paper rellevant en l'àmbit escolar/acadèmic.

1. Quins aspectes són importants a tenir en compte com a docent per poder treballar la comunicació oral? I l'expressió escrita?
2. Amb la incorporació d'un recurs tecnològic per cada alumne, especialment una tauleta tàctil, es poden crear propostes didàctiques a partir d'una aplicació per afavorir l'expressió oral i l'escripta, hi està d'acord? Per què?
3. Per tant, quin element essencial o rellevant considera que hauria contenir el disseny d'aquesta aplicació per tal que potenciés l'expressió oral i l'escripta, a través d'una tauleta per a cada alumne? Pensa que afavoriria la inclusió de l'alumnat? Per què?
4. Quins altres continguts hauria d'incloure aquesta app per la millora de la competència lingüística?
5. Considera que si es fes el disseny d'una app incorporant tots els elements necessaris perquè fos possible augmentar la competència lingüística de tot l'alumnat, tingui les característiques que tingui, el professorat en faria ús? Justifica la resposta.

Annex 4. Models de “Consentiment informat del participant”

4.1 Consentiment Informat per a les famílies

Benvolguts i benvolgudes,

Sóc una noia estudiant de la universitat Ramon Llull que realitzo les pràctiques a l'escola Jesuïtes-Gràcia amb els alumnes de 5è A. Aquest consentiment va dirigit a les famílies, ja que estem realitzant un treball de final de carrera i agrairíem la vostra col·laboració per autoritzar al vostre fill/a a participar a un qüestionari de 6 preguntes que forma part de la recerca que es vol dur a terme. A continuació us facilitem la informació d'aquesta recerca amb més detall. Totes les respostes dels infants seran anònimes. És important donar el vostre consentiment en els dos exemplars.

Moltes gràcies.

Títol del Treball de Recerca: Millora de l'expressió oral i escrita a partir d'una aplicació inclusiva per a alumnes de cicle superior.

Investigador responsable (nom i cognom): Carla Bartra

e-mail: carlabc2@blanquerna.url.edu

INFORMACIÓ BÀSICA del Treball de Recerca (tema, objectius i activitats pel participant –entrevistes orals, qüestionari, observació, etc.)

Tema del TFG: La finalitat de la investigació és millorar les competències de la llengua oral i la comunicació escrita mitjançant la motivació d'una aplicació mòbil dels alumnes a l'acabar l'etapa de primària.

Objectius del TFG: L'objectiu general és dissenyar una proposta didàctica d'apps mòbils per potenciar l'expressió oral i escrita en el cicle superior. Els objectius específics són:

- Identificar les necessitats i la disposició dels mestres i alumnes a l'hora d'aplicar apps mòbils per fomentar l'expressió oral i escrita.
- Identificar les necessitats dels alumnes d'Educació primària del cicle Superior en relació a l'expressió oral i escrita segons els mestres i els propis alumnes.

Activitats que se li demana al participant:

- Als alumnes de 5è A: Respondre a un qüestionari de 6 preguntes.

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció (encerclar la resposta correcte):

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte? SÍ/NO

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte? SÍ/NO

Està d'acord en què el seu fill/a hi participi responent a unes preguntes? SÍ/NO

Autoritza la participació del seu fill/a en el projecte? SÍ/NO

Data:

Signatura de la persona participant (noms i cognoms entre parèntesi

.....

Exemplar per al participant / Exemplar per a l'investigador

4.2 Consentiment Informat expert en les TIC i expert lingüístic

Benvolgut/da, sóc una estudiant de 4t grau d'Educació Primària de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. D'acord amb el consentiment, per la realització del meu treball de final de grau que es titula *Millora de l'expressió oral i escrita a partir d'una aplicació inclusiva per a alumnes de cycle superior*, permeti'm fer-li un seguit de preguntes amb l'objectiu de conèixer els elements necessaris pel disseny d'una app inclusiva i per fomentar l'expressió oral i l'escrita, ja que la finalitat és millorar les competències de la llengua oral i la llengua escrita dels alumnes a l'acabar l'etapa de primària a partir d'una eina motivadora com ho pot ser la tecnologia a les aules.

Agraeixo la vostra participació per dur a terme la recerca.

Títol del Treball de Recerca: Millora de l'expressió oral i escrita a partir d'una aplicació inclusiva per a alumnes de cycle superior.

Investigador responsable (nom i cognom): Carla Bartra

e-mail: carlabc2@blanquerna.url.edu

INFORMACIÓ BÀSICA del Treball de Recerca (tema, objectius i activitats pel participant –entrevistes orals, qüestionari, observació, etc.)

Tema del TFG: La finalitat de la investigació és millorar les competències de la comunicació oral i l'expressió escrita mitjançant una aplicació mòbil pels alumnes a l'acabar l'etapa de primària.

Objectius del TFG: L'objectiu general és dissenyar una proposta didàctica d'app per potenciar l'expressió oral i escrita en el cycle superior. Els objectius específics són:

- Identificar les necessitats i la disposició dels mestres i alumnes a l'hora d'aplicar apps per fomentar l'expressió oral i escrita.
- Identificar les necessitats dels alumnes d'Educació primària del cicle Superior en relació a l'expressió oral i escrita segons els mestres i els propis alumnes.

Activitats que se li demana al participant:

- Entrevista

El material i/o les dades obtingudes gràcies a la seva participació en aquest Treball de Recerca seran d'ús exclusiu intern de la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport-Blanquerna. En el cas que fossin incloses en una publicació dins de l'àmbit acadèmic i científic complirien estrictament les condicions ètiques de confidencialitat exigides en una recerca d'aquestes característiques.

La persona participant ha de llegir i contestar les següents preguntes amb atenció (encerclar la resposta correcta):

Ha llegit tota informació que li ha estat facilitada sobre aquest projecte? SÍ/NO

Ha tingut l'oportunitat de preguntar i comentar qüestions sobre el projecte? SÍ/NO

Ha rebut suficient informació sobre aquest projecte? SÍ/NO

Ha rebut respostes satisfactòries a totes les preguntes? SÍ/NO

Està d'acord en participar-hi? SÍ/NO

Autoritza la seva participació en el projecte? SÍ/NO

Autoritza la participació de les persones de les quals és responsable (en el cas d'una representació institucional)? SÍ/NO

Data:

Signatura de la persona participant (noms i cognoms entre parèntesi):

.....

Exemplar per al participant / Exemplar per a l'investigador